

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/539/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7512204051
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Sopková Maximová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7512204051.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu: B. K. L., Q..J..H.., so sídlom v B., Š. XX, IČO: XX XXX XXX, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Q.-Š., Q..J..H.. so sídlom v B., Š. XX, proti žalovanej F. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, za účasti vedľajšieho účastníka: H.D. I. H. X. X. Q., Q. Q. V. A., Q. XX, IČO: XX XXX XXX, právne zastúpeného P. E. F., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v A., Q. B. X, o zaplatenie 248,95 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie zo 25. júna 2013, č.k. 10C/190/2012-41 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie v napadnutom výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a vedľajším účastníkom.

Žalobca je povinný nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy odvolacieho konania 18,60 eur na účet jeho právneho zástupcu P. E. F.T. do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 25. júna 2013, č.k. 10C/190/2012-41 zamietol návrh, ktorým sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia sumy 248,95 eur s príslušenstvom, žalovanému náhradu trov konania nepriznal a zároveň žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť trovy konania vedľajšiemu účastníkovi titulom právneho zastúpenia vo výške 58,42 eur na účet jeho právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa nárok žalobcu vo veci samej na zaplatenie zmluvnej pokuty zamietol ako nedôvodný.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa zásady úspechu uvedenej v § 142 ods. 1 O.s.p., preto neúspešnému žalobcovi náhrada trov neprislúcha. Žalovaný bol v konaní úspešný, ale náhradu trov si neuplatnil, preto mu súdom ani nebola priznaná. Vedľajší účastník žiadal priznať náhradu trov konania, preto súd prvého stupňa skúmal účelnosť vynaložených trov konania, uplatnených úspešným účastníkom. V danom prípade dospel k záveru, že trovy vynaložené vedľajším účastníkom, boli vynaložené účelne, keďže v dôsledku poskytnutia právnej pomoci došlo následne k zamietnutiu žaloby. Ten bol zastúpený právnym zástupcom, preto mu súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby - prevzatie veci a vyjadrenie k návrhu, teda 2 x 21,58 eur + 2 x 7,63 eur režijný paušál, spolu 58,42 eur.

Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku o trovách vedľajšieho účastníka, podal odvolanie žalobca, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutom výroku zmenil tak, že vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného trovy konania nepriznáva a zaviazá vedľajšieho účastníka nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania.

Žalobca uplatnil odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p..

Žalobca v odvolaní poukazuje na to, že trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka boli vynaložené neúčelne. Účelnosť sa stotožňuje s pojmom nevyhnutnosť. Nevyhnutné sú tie trovy, ktoré sa musia vynaložiť na procesné úkony, ako napr. na zaplatenie súdnych poplatkov, či hotových výdavkov. Žalobca má za to, že trovy právneho zastúpenia, ktoré sú súčasťou trov konania, a ktoré si uplatňuje vedľajší účastník, neboli nevyhnutne potrebné na účelné bránenie práva. Pokiaľ ide o účelnosť trov, poukázal žalobca na uznesenie Krajského súdu v B. B. z 25. apríla 2012, sp.zn. 17Co/91/2012 a uznesenie Krajského súdu v B. z 19. júna 2013, sp.zn. 5Co/375/2013.

Ďalej v odvolaní poukázal na to, že vedľajší účastník je v tomto prípade združenie založené za účelom ochrany spotrebiteľov, teda napĺňa svoje vlastné poslanie, za účelom ktorého bolo založené. Zámerom zákonodarcu pre zvýhodnenie takejto skupiny občianskych združení pred ostatnými, bolo umožnenie, aby mohli vzhľadom na ich odbornú pripravenosť bez potreby právneho zastúpenia zastupovať spotrebiteľov a chrániť ich práva a záujmy v konaní. Združenie by teda malo disponovať takým personálnym substrátom, ktorý je schopný poskytovať právne služby a s prehľadom sa orientovať v oblasti spotrebiteľského práva. Ak by nebola potrebná odborná pripravenosť spotrebiteľského združenia, mohlo by poskytnúť predmetnú ochranu aj iné občianske združenie zastúpené právnym zástupcom rovnako ako spotrebiteľské združenie. Podobne konštatoval aj Krajský súd v Bratislave v uznesení z 19. júna 2013, sp.zn. 5Co/375/2013, v ktorom je, okrem iného, uvedené: „vyplýva požiadavka, aby združenie bolo spôsobilé bez toho, aby muselo byť zastúpené advokátom, poskytovať aktívnu pomoc spotrebiteľovi, a to vrátane kvalifikovanej právnej pomoci. Kvalifikovanosť združenia oprávneného na zastupovanie účastníka konania (spotrebiteľa) pritom vyplýva nielen z uvedených požiadaviek, podmieňujúcich zápis združenia do zoznamu oprávnených osôb na vykonávanie tejto činnosti, ale aj z ďalších právnych úprav (napr. oprávnenia vyplývajúceho z § 10 zákona č. 266/2005 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku, § 10 zákona č. 128/2002 Z.z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veci ochrany spotrebiteľa).“

Žalobca v odvolaní nepopiera ústavne zaručené právo vedľajšieho účastníka na právnu pomoc, avšak spochybňuje účelnosť vynaložených trov na právne zastúpenie ako subjektu odborne spôsobilého, znalého z danej problematiky, a z toho dôvodu aj zákonom privilegovaného.

Ďalej odvolateľ uvádza, že tým, že vedľajší účastník žiada priznať trovy právneho zastúpenia, priznáva, že žalovanému neposkytol pomoc pri ochrane jeho práv ako spotrebiteľa, čo je jeho základným poslaním. Podľa jeho názoru ide len o hromadný vstup združení na ochranu spotrebiteľa ako vedľajšieho účastníka do súdnych konaní, pričom vstupujú do sporov automaticky zastúpené právnym zástupcom bez toho, aby vopred vedeli o konkrétnych okolnostiach sporu. Je potom otázne, či je účelom vstupu do konaní ochrana spotrebiteľa alebo zisk, ktorý vznikne z priznaných trov konania. Žalobca v odvolaní konštatuje, že vedľajší účastník vo svojej argumentácii poukázal iba na ustanovenia a rozhodnutia týkajúce sa spotrebiteľských zmlúv, na ktoré je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti, nezávisle od účasti spotrebiteľského združenia ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného.

Ďalšou odvolacou námietkou žalobcu je to, že podstatnou podmienkou vstupu vedľajšieho účastníka je súhlas hlavného účastníka, na strane ktorého vedľajší účastník chce vystupovať. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 05. februára 2013, sp.zn. 3Cdo/188/2012, v ktorom je uvedené: „Z ustanovenia § 93 O.s.p. nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť, žeby vedľajší účastník mohol v konaní vystupovať napriek nesúhlasu ním podporovaného účastníka, svoj nesúhlas s vedľajším účastníctvom tento účastník nemusí ani odôvodňovať. Je pojmovo vylúčené, aby účastník konania bol pred súdom podporovaný niekým, účasť ktorého v konaní si neželá. To, že niekto chce v konaní pred súdom podporovať (hlavného účastníka) konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka, automaticky neznamená, že ním poskytnutá procesná pomoc je hlavnému účastníkovi vítaná, že mu vyhovuje a že s ňou musí za každých okolností súhlasiť. To v plnej miere platí aj vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi, na ktoré sa vzťahuje § 93 ods. 2 O.s.p.“

Odvolaateľ poukazuje na to, že ak by súd chcel použiť domnienku podľa § 101 ods. 3 O.s.p. na prípad vyjadrenia sa účastníka konania k vstupu vedľajšieho účastníka do konania, takéto použitie tohto ustanovenia neprichádza do úvahy, nakoľko by nešlo o vyjadrenie sa k postupu o vedení konania. Na uvedenú skutočnosť poukázal taktiež Najvyšší súd SR vo vyššie uvedenom rozhodnutí sp.zn. 3Cdo/188/2012.

Ďalej žalobca v odvolaní dôvodí, že Ministerstvo hospodárstva SR podporuje činnosť spotrebiteľských združení aj prostredníctvom dotácií na zastupovanie spotrebiteľov v konaniach pred súdmi. Napríklad I. Z. H. Q. O. bola 29. februára 2012 udelená dotácia vo výške 4.000,00 eur, čím Ministerstvo hospodárstva SR jednak hradí výdavky spotrebiteľských združení, a zároveň podporuje odbornosť združení v oblasti ochrany práv spotrebiteľov.

K odvolaniu žalobcu podal písomné vyjadrenie vedľajší účastník, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnutý výrok rozsudku potvrdil a zaviazal žalobcu nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy odvolacieho konania vo výške 18,60 eur na účet jeho právneho zástupcu.

Vo vyjadrení vedľajší účastník na strane žalovanej uvádza, že už len v rámci princípu rovnosti zbraní nie je spravodlivé vyžadovať, aby proti žalobcovi, ktorý inicioval tisíce konaní v celej SR a je zastúpený silnou advokátskou kanceláriou, združujúcou 17 advokátov a ďalších 24 právnikov (www.akss.sk), ktorá ho zastupuje v každom konaní, vystupovali iba laici v združení bez právneho zastúpenia. Aj vzhľadom na početnosť sporov, ktoré inicioval žalobca, bolo nutné na riadne chránenie práv čo najväčšieho počtu spotrebiteľov použiť aj profesionálnu zručnosť, teda právnu pomoc advokáta.

Pokiaľ ide o odvolaciu námietku, že vedľajší účastník dostáva od štátu dotácie, vedľajší účastník poukazuje na to, že dotácia je nedostatočná, slúži prioritne na iné účely ako je financovanie súdnych sporov, napr. na rozširovanie informácií o činnosti združení, rozširovanie právneho povedomia spotrebiteľov a financovanie stáleho kontaktu spotrebiteľov. Ak má však dotácia byť formou zvýhodnenia, musia občianskemu združeniu popri dotácii zostať aj iné práva, ktoré bežne používajú účastníci spotrebiteľských sporov, ako sú dodávatelia, napr. právo sa dať zastúpiť v každom konaní právny zástupcom a právo požadovať tieto trovy konania za účelne vynaložené. Zároveň je toho názoru, že vstup vedľajšieho účastníka do konania a jeho vyjadrenie k žalobnému návrhu bolo nanajvýš účelné, pretože žaloba bola nedôvodná. V tejto súvislosti poukázal na Nález Ústavného súdu ČR z 05. novembra 2008, sp.zn. I. ÚS 2862/07, v ktorom je konštatované, že základnou zásadou, ktorá ovláda rozhodovanie o trovách konania civilného sporového procesu, je zásada úspechu vo veci, vyjadrená v ust. § 142 ods. 1 O.s.p.. V tejto zásade sa premieta myšlienka, že ten, kto dôvodne bránil svoje subjektívne právo alebo právom chránený záujem, by mal mať právo na náhradu trov, ktoré pri tejto procesnej činnosti účelne vynaložil, proti účastníkovi, ktorý do jeho právnej sféry bezdôvodne zasahoval. Pojem „účelný,“ je nutné chápať ako určitú poistku pred hradením trov nesúvisiacich s konaním, pred nadbytočnými, či nadmernými nákladmi (Nález Ústavného súdu ČR z 02. februára 2010, sp.zn. IV. ÚS 2513/09).

V súvislosti s vyššie uvedeným vedľajší účastník tvrdí, že v tomto prípade išlo o trovy právneho zastúpenia, ktoré bezprostredne súviseli s konaním, pretože vyjadrenie k žalobnému návrhu nepochybne takýmto úkonom je. Právny zástupca vedľajšieho účastníka podal vyjadrenie k žalobnému návrhu až potom, čo sa dôkladne oboznámil s obsahom žalobného návrhu a jeho príloh, pričom svoje právne a skutkové posúdenie prípadu vykonal pri prvom úkone, ktorý mu patril. Preto nie je tento úkon ani nadbytočný. Vyjadrenie vedľajšieho účastníka bolo spôsobilé pozitívne ovplyvniť rozhodnutie súdu v prospech spotrebiteľa, pričom tento úkon nebol ani nadmerný. Za týchto podstatných dôvodov treba považovať trovy právneho zastúpenia za nanajvýš účelné aj s prihliadnutím na charakter sporového konania, ktorý sa vyznačuje prvkami kontradiktórnosti. Účelnosť úkonov právnej služby je teda možné posudzovať iba cez objektívne kritériá, teda, či v konečnom dôsledku úkon právnej služby bol spôsobilý pozitívne v prospech účastníka ovplyvniť rozhodnutie súdu. Ďalej vo vyjadrení vedľajší účastník uviedol, že je nepochybné, že vedľajší účastník je riadnym účastníkom, teda v súlade s čl. 47 ods. 2 Ústavy SR a Občianskym súdnym poriadkom má právo vždy si zvoliť na zastupovanie advokáta od začiatku konania, nie iba podľa náročnosti prípadu. Právo na právne zastúpenie vedľajšieho účastníka spotrebiteľského združení - právnickej osoby - advokátom deklaruje aj rozsudok Súdneho dvora (Druhá komora) z 22.

decembra 2010 vo veci C/279/2009, v ktorom sa konštatuje, že zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v čl. 47 Charty základných práv EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovoľovali právnické osoby. Z toho vyplýva, že aj právnické osoby musia mať možnosť poradiť sa, obhajovať a nechať sa zastupovať.

Vedľajší účastník v písomnom vyjadrení ďalej argumentuje, že súd pri rozhodovaní o trovách konania musí vziať na zreteľ aj tú skutočnosť, že žalobca si vo viacerých konaniach sústavne a vedome uplatňoval proti spotrebiteľom neprijateľnú zmluvnú pokutu, ktorá bola viackrát právoplatne súdmi judikovaná a prehlásená za neprijateľnú. Je preto toho názoru, že pokiaľ žalobca vedome a sústavne skúša voči spotrebiteľom uplatňovať neprijateľné zmluvné podmienky, vzhľadom na neexistenciu databázy vyhlásených neprijateľných zmluvných podmienok, môže sa bežne stať, že iný súd mu plnenie prizná (poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co/91/2011, strana 7). Ak žalobca cielene a účelovo skúša proti veľkému počtu spotrebiteľov uplatniť si svoje nároky v rozpore s právom (zmluvy obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky), nie je žiaden rozumný dôvod pri rozhodovaní o trovách konania žalobcu, práve z dôvodov hodných osobitného zreteľa, od trov konania odbremeniť.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. preskúmal napadnuté uznesenie vo výroku o trovách vedľajšieho účastníka spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Písomným podaním doručeným súdu prvého stupňa 24.06.2012 oznámil vedľajší účastník, že podľa § 93 ods. 2 O.s.p. vstupuje do konania na podporu žalovanej a zároveň požiadal o doručenie návrhu na začatie konania a jeho príloh. Následne vedľajší účastník zaslal súdu prvého stupňa vyjadrenie z 10.07.2012 a z 12.10.2012 k žalobnému návrhu.

Súd prvého stupňa následne rozhodol rozsudkom z 25. júna 2013 tak, že žalobu zamietol.

Podľa § 93 ods. 2 O.s.p. ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. V poznámke pod čiarou k tomuto ustanoveniu je ako osobitný predpis uvedený okrem iného zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch sporov, ktoré majú povahu sporov spotrebiteľských sa môže konania zúčastniť na strane spotrebiteľa právnická osoba, ktorou je združenie podľa § 25 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

OZ právna pomoc spotrebiteľom je združením na aktívnu ochranu práv spotrebiteľa a samotná táto skutočnosť mu umožňuje účinne vstúpiť do konania o spotrebiteľskom spore podľa § 93 ods. 2 O.s.p. ako vedľajší účastník.

Vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Z uvedeného ustanovenia je možné vyvodiť záver, že vedľajší účastník má jednak právo na právnu pomoc, ktorú je možné v rámci občianskeho súdneho konania zabezpečiť prostredníctvom právneho zastúpenia advokátom, rovnako má právo aj na náhradu trov konania v prípade, ak toto právo vznikne tomu účastníkovi, ktorého v konaní podporuje. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach nevyklučuje, aby účastník odborne spôsobilý hájiť svoje záujmy v konaní pred súdom, sa nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby len z tohto dôvodu mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v

súvislosti s právnym zastupovaním. Náklady s tým spojené sú vždy potrebné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa žalobu zamietol, pričom uviedol, že vedľajší účastník pri obrane žalovanej splnil svoj účel.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Keďže ustanovenie § 93 ods. 4 O. s. p. výslovne upravuje, že vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník, z toho možno vyvodiť len jeden záver a to, že vedľajší účastník má (rovnako ako akýkoľvek hlavný účastník), ako bolo uvedené vyššie, jednak právo na právnu pomoc pred súdmi, čo je základné ústavné právo (článok 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), ktoré sa v rámci civilného súdneho konania realizuje možnosťou zabezpečiť si kvalifikované právne zastúpenie splnomocneným právnym zástupcom - advokátom, a samozrejme má i právo na náhradu trov konania, kam podľa ustanovenia § 137 ods. 1 O.s.p. bez akýchkoľvek pochybností patrí i náhrada trov právneho zastúpenia. Samozrejme, vedľajšiemu účastníkovi môže byť priznaná náhrada trov konania (teda i náhrada trov právneho zastúpenia) len v prípade, ak právo na náhradu trov konania vznikne tomu účastníkovi, na strane ktorého v konaní vystupoval.

Odvolací súd konštatuje, že v prejednávanej veci bola v konaní úspešná žalovaná, čo znamená, že má podľa zásady úspechu právo na náhradu trov konania. Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalovanej trovy konania vznikli, je však nepochybné, že trovy vznikli vedľajšiemu účastníkovi, vystupujúcemu na jej strane. Preto žalobcovi vznikla povinnosť nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že trovy vedľajšieho účastníka treba považovať za účelne vynaložené, najmä s prihliadnutím k tomu, že k úspechu žalovanej v konaní došlo aj v súvislosti s úkonmi právneho zástupcu vedľajšieho účastníka.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil výrok o trovách vedľajšieho účastníka v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p..

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s použitím § 224 ods. 1 O.s.p..

Vedľajší účastník mal v odvolacom konaní plný úspech proti žalobcovi, preto je žalobca povinný nahradiť mu trovy odvolacieho konania, ktoré pozostávajú z odmeny za právne zastúpenie za jeden úkon právnej služby podľa § 14 ods. 3 písm. b) vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov v tarifnej hodnote 10,79 eur, ďalej režijný paušál 7,81 eur a 20% DPH. Celkové trovy odvolacieho konania predstavujú sumu 18,60 eur.

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolanie nie je prípustné.